

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSEDATE
se primesc în biroul administrației (strada
Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani
a treia-ora 10 bani.

Afganistanul.

Moartea emirului din Afganistan a mai mărit cu una chestiunile orientale, cari neliniștesc așa de mult pe conducătorii statelor europene. Țeara aceasta, situată între uriașele posesiuni ale Rusiei în Asia și între India stăpânită de Englezi, este singura bucată de pământ, care desparte până acum pe Anglia de Rusia cea lacomă după frumsețile și bogățiile Indiei.

Nu e deci mirare, dacă ultima schimbare de tron din Afganistan neliniștește mult pe Englezi. Acestia se mângâie, nu-i vorba, că noul emir le e prieten, că în Afganistan e liniște — poate cea dinaintea de furtună — că Rusia n'are parale și afară de aceea e prea angajat în Manjuria, așa că nu e primejdie de război. Cât de nesiguri sunt însă totuși, se poate vedea din împrejurarea, că vice-regele Indiei nu se va mișca din reședința lui, nici nu va merge, după-cum era proiectat, la Birma, ear' în ce privește trimiterea de trupe din India la Africa, la ideea aceasta s'a renunțat cu totul.

Răposatul emir, care știa așa de bine să se folosească de rivalitatea dintre Ruși și Englezi, n'a fost cu inima pe partea nici-unuia din acestia. El primia cu aceeași plăcere sumele cele mari de bani dela Rus, ca dela Englez. Vedea el bine, că cumpănirea aceasta între cele două puteri mari e singurul mijloc de-a rămâne Afganistanul cât de cât independent. Dacă ar fi fost să aleagă cu dragostea, apoi cu greș s'ar fi în-

dreptat către Englezi, cari nu-i permiteau să-i aibă consulul lui în Londra și-l țineau în atârănare de vice-regele Indiei, nici nu-i permiteau să aibă un port lângă golful persic. Dacă următorul lui va continua politica înaintașului său după-cum susțin Englezii, va ține minte și de aceste dorințe neimplinite.

Emirul Abduraman a fost unul dintre cei mai interesați domnitori ai Asiei. El a avut multe lupte și a trăit mulți ani în exil, până când a putut ajunge pe tronul atât de dorit. Intronat odată, a făcut numai politică afgană. El s'a priceput să dea țării un fel de civilizație, care să nu-i răpească însă nimic din puterea sălbatică, ce o avea. El însuși, adăpat la izvorul culturii europene, nu perduse nimic din cruzimea lui asiatică. Prieten pătimăș al florilor, tăia cu aceeași liniște un tandafir ca și un cap de om; cu aceeași îngrijire căuta culoarea cea mai potrivită pentru o îmbrăcăminte, cu care căuta și felul morții pentru unul din supușii lui rebeli.

Cât de pătruns era el de cultura europeană, se vede și de acolo, că pentru instruirea și înarmarea armatei lui și-a dat multă silință. În scopul acesta, precum și pentru întemeierea de fabrici de arme, a chemat Europeni în țeară. Chema însă puțini și numai pe timp scurt. Europenii aveau să instrueze pe cei mai iscusiți dintre Afgani și îndată-ce isprăveau trebuiau să părăsească țeara. „Ferește-te de străini!” era devisa lui și asta a lăsat-o cu limbă de moarte și următorului lui. Pe acesta îl sfătuia indeosebi să nu dea străinilor concesiuni pentru căi ferate și pentru

exploatarea de mine, pentru-că acestea sunt de multe ori cauza, de un popor tare subjugat prin lăcomia lui pe unul mai slab.

Abibula, noul emir, e de 29 ani și a dat totdeauna dovezi, că e un bărbat viteaz și hotărât, după-cum povestește și tatăl său în autobiografia lui. Creșterea, ce a primit-o, e excelentă pentru împrejurările din răsărit, vorbește fluent limba engleză, persiană și indică. Singurul lui contra-candidat serios e Mohamed Umar, care e născut din mamă nobilă, pe când Abibula e născut din o solavă. Dacă până acum se pare, că acela a renunțat la pretenșiunile lui, asta poate să fie numai din cauza, că așteaptă desfășurarea evenimentelor. Pentru cazul, că Mohamed Umar va încerca, ajutat de Ruși, să ocupe tronul, ear' Abibula va fi ajutat de Englezi, se poate întemple; ca să asistăm la ciocnirea de atâtea ori aminată între Rusia și Anglia.

POLITICA ROMÂNIEI. Din incidentul întrevederii Regelui României Carol cu M. Sa Monarchul nostru la Viena, „M-g”, e informat, că obiectul principal al conversației celor doi monarhi, la care a luat parte și Goluchowski, a fost mișcările din Balcani și politica rusească din România.

„M-g” e informat, că Regele Carol a declarat, că atitudinea Rusiei n'a schimbat nimic în atitudinea politică a guvernului său și că România va

FOITA.

Poesii populare.

Din Somfăleu.

Culese de G. C. Crăciun, june econom.

Măi voinice, voinicele,
Dacă-ți trebuie muiere,
Vin' la maica de mă cere
Pe trei șire de mărgăle,
Dacă maica nu m'a da
Hai pe lună de mă fură.
Și ia seama pe-unde vii,
Să nu vii pe la pârlez,
C'are maica un căne breaz
Și te prinde de obraz,
Tu să vii pe la portiță
Că portița-i de răgoz
Când pui mâna oada jos
Care fată-i rumenită
Trebui re-ar ocărîta

Cu ocară țigănească
Să nu se mai rumenească.
Hopo tropo pe podele
La oala cu rumenele,
Rumeneala s'a vârsat,
Fetele s'au supărat,
Feciorii s'au bucurat.

Din Gladna-română.

Culese de Leontie Jurconi, june.

Jele-i Doamne cui îi jele
Jele-i măiculișii mele,
Că m'a făcut frumulaș
Să mă ia Neamțul oștaș,
Când fusei de ajutoriu
Imi veniră pețitori,
Cumătru și b'un jurat
Din cetate din Arad,
Frumoasă mândră mi-au dat
Cu pușca m'or cununat,
Baionetul mi-i cumnat,
Patrônțașul mi-e nănaș,
Glonțurile-mi sunt nuntaș.

Eu de asta n'am gândit
Ca să fiu la cătănit,
Și să port haină nemțească
Și pușcuța mpărătească.

Mândra bat-o soarele,
Că-și vinde fuioarele,
Ca să și scurte poalele,
Să vadă picioarele
Goale ca și oalele.
Până țese un cot de pânză
Măncă cinci oca de brânză,
Și-o măsură de fasulă
Și strigă, că nu-i sătulă.

Din Măgăreiu.

Culese de Petru Chiorean, june.

Fosie verde de trifoiu
Fetele de pe la noi
Nu mai știu țese n' războiu,
In războiu tot ar mai ști,
Dar' nu mai știu chindis,
Că poartă hie nemțească
Și rochie jidovească.

rămâne și pe mai departe la politica sa de azi. Arată mai departe, că Bulgaria caută cu tot prețul să-și redobândească capacitatea de acțiune, ceea-ce 'i-a și succes prin împrumutul contractat de curând în străinătate. Din toate acestea — zice „M-g“ — se poate conchide, că în Balcani se pregătesc lucruri mari și că întrevederea din Viena a avut de scop a pune stavilă pornirilor politice bulgare.

Succesorul lui Egan. În fruntea comisarului emis pentru salvarea Rutenilor din Nord-Ostul Ungariei va fi denumit fostul deputat Molnár Béla. Acesta, se zice, este agreat și de — Evrei.

Rabiști. Cu ocaziunea alegerilor, partidul autonom din Fiume a pus de candidat în contra lui Batthyányi Tivadar pe naționalistul Zanella. Acest „ast de cutezanță“ a scos din fișini pe șovinistii Unguri. Fiume, ai cărei locuitori sânt Italiani și Croași, se cuteze a nu trimite pe un Ungur ca reprezentant al seu în dieta maghiară! Batthyányi a reușit la alegere numai cu mari sforțări și faptul acesta face pe bánffyștii dela „Magyar Szó“ să pretindă răsboiu de exterminare contra fiumanilor. „Cine nu voiește să fie maghiar, să rămână ceea-ce este, dar' să piară atunci din țeara aceasta“. Face propunerea să se colonizeze Unguri în Fiume, să ajungă totul în mâni maghiare, și atunci „ultraiștii italieni“ sau se vor face Maghiari, sau se vor nimici, vor emigra. Orașul Fiume, încheie rabiatul nostru, acum trebuie să devină cu ori-ce preț maghiar, căci nu poate fi port unguresc în un oraș, pe care-l țin în mână ultraiștii italieni.

Gendarmii. Ministrul Fejérváry, în interesul „siguranței publice“ e decis să mai sporească numărul gendarmilor. Vre-o 94 de posturi nouă vor fi înființate, cari vor îngreuna bugetul țării cu 150.000 cor. Astfel mer-

gând lucrurile ne vom pomeni, că Ungaria a devenit un adevărat stat gendarmeresc.

Simplificarea administrațiunii. În legătură cu statificarea manipulării casselor comitatense se pregătește acum în ministerul de interne un regulament, care probabil la Anul-Nou va fi pus în aplicare.

Reorganizarea infanteriei. În ministerul comun de răsboiu, după-cum, scrie „Grazer Tagespost“, deja e terminat planul despre reorganizarea infanteriei. În sensul noului plan, regimentele de infanterie vor fi compuse numai din trei batalioane, ear' din cele 1021 batalioane se vor forma 34 regimente nouă. Se amintește în acest plan și de reducerea timpului de serviciu la doi ani, precum și de schimbarea uniformei.

Ce-i doare pe Bulgari. Un bărbat de stat bulgar, intervievat de un corespondent al „N. Fr. Pr.“ spune: „Că relașiunile noastre cu Sârbia sânt mai bune decât cu România, nu e de neșat. Regele Carol până astăzi nu a aflat de bine a întoarce cele două vizițe, făcute lui de principele Ferdinand. Regele Alexandru însă a rentors visita dată lui de principele Ferdinand. Noi putem spune numai: regele Alexandru a observat eticheta față de principele nostru mai mult decât regele Carol și în țeara noastră este multă sensibilitate pentru astfel de fenomene. În continuarea intervievului neagă existența de convenșiuni politice sau militare cu Sârbia sau cu Rusia.

Schimbare în cabinet. După-cum sânt informate unele foi din Budapesta, în scurtă vreme ministrul Lukács László va demisiona și portofoliul de finanțe va fi ocupat de Horánszky Nándor; totodată titular la interne va fi denumit un alt fost apponyist, de oare-ce Széll Kálmán nu mai vrea să țină interimul internelor.

Aseară pe vremea cinii
M'amuția mândra cu câinii,
Amuția și n'amuția,
Că știa că-i bădița,
Amuția și nu ndrăzneă,
Că știa că merg la ea,
Amuția și nu prea bine
Că știa că cine vine.

Culeasă de Constantin Holerga.

Foaie verde, nucă seacă,
Toată ramura se pleacă
Cu virfu cătră pământ
Și mă ntreabă de ce plâng.
— Plâng dragilor și jelesc,
Că pe mândra n'o nntălnesc
Două vorbe se-i vorbesc,
Două vorbe tănuite
Să mă ție mândra n minte.

Culeasă de Ioan Solomon june.

Măgheran floare-nflorită
I'auzi mândro te mărită,
Mărită-te batăr mâne
Nu-ți pune nădejdea-n mine,

Că nădejdea dela mine
E ca sirma de subțire,
Ca sirma din boltă nouă
Când o tragi se rupe-n nouă,
Ca sirma din boltă veche
Când o tragi se rupe-n zece.

Culeasă de N. Samoilă, june.

Cin' nu ști ce-i dragostea,
N'are la ce s'apuca,
Că dragostea-i lucru mare
Nu-ți dă stare la mâncare,
Nici hodină la culcare
Fără multă alergare.

Culeasă de Ioan H. Aron.

Seceră badea la grâu,
Năframa-i arde la brâu,
Eu tot suflu de ș'ar atinge,
El tot ride ș'o aprinde,
O, aprind-o relele
Cum-u'i ard curelele.

Culeasă de Ioan Creștu, june.

LUEGER ȘI MAGHIARII. Săptămâna trecută primarul Vienei Lueger vorbind în o adunare creștin-socială despre situația politică, referitor la proiectul pactului a zis următoarele:

„În chestia pactului n'a fost nici-când așa favorabilă situația pentru noi, ca acum. Acum avem Ungaria în mână într'atâta, încât îi putem adresa un cuvânt mai aspru. Proiectele de până acum trebuie delăturate și făcute altele, prin cari să arătăm, că Austria nu se va lăsa, ca Maghiarii să-i sugă sângele“.

Întâlnire de domnitori. După-cum este informat ziarul „Stampa“ din Torino, părechea regală italiană în curând va ave o întâlnire cu țarul și țaravna Rusiei în Spala, unde va fi de față și Monarchul nostru. Regele Italiei va fi însoțit de ministrii Zanardelli și Prinetti.

Ospitalitate ungurescă. Dl prof. N. Jorga din București, a ținut cu ocaziunea unei serate a tinerimei române din Budapesta o prelegere. Dl Jorga a vorbit despre Mihaiu-Viteazul, făcând istorie, pe basă de date. Dar' faptul, că savantul profesor a vorbit despre Mihaiu-Vodă-Viteazul, a enervat pe Unguri, pentru cari nu există respect nici față de știință, dacă aceea nu le tămăiază șovinismul. Un ziar serios, „Bud. Hirlap“ luând notiță despre cercetările științifice ce le face d-nul Jorga în bibliotecile din Budapesta și despre prelegerea amintită, în mod grobian spune, că dl. Jorga abusează de ospitalitatea ungurescă, luându-și curagiul să spună faptul istoric, că Mihaiu a fost principele Ardealului, al Munteniei și Moldovei. — Dacă dl. Jorga, ca profesor de Istorie, și-ar fi ales ca obiect de prelegere pe Árpád, d. e., n'ar fi putut spune că Árpád a fost emir în Afganistan, ci că a întemeiat Ungaria. Despre Mihaiu-Viteazul tot astfel n'a putut spune altceva, decât ceea-ce datele istorice spun. La acestea „Bud. Hirlap“, esclamă, că dl. Jorga dă lecții din... tradarea de patrie și nimenui nu-i vine în minte să-l dea peste graniță. Cine nu cunoaște încă simțul de ospitalitate al Ungurilor, din aceste espectorări ale ziarului maghiar, poate să-l cunoască pe deplin.

Din România.

Un nou conflict.

Bulgarii — după-cum se vede — nu înceată a produce conflicte cu Românii, îndelung răbdătorii. Zilele trecute a fost arestat un picier al portului Corabia, împreună cu trei cantonieri și doi copii, cari toți se aflau pe mijlocul Dunării, unde navigația e liberă. Ei au fost somați de sentinela bulgară să tragă la mal pe teritor bulgar, unde apoi au fost arestați și duși la Rahova.

Enarând cazul, „Cronica“ scrie următoarele:

Casul denotă porniri foarte puțin amicale la turbulenții vasali ai Turciei și îndrăzneala, pe care o arată de câțiva timp Bulgarii în purtarea lor față cu noi, dovedește, că ei se cred susținuți de alții mai tari.

Sântem convinși, că guvernul nostru va face totul, pentru-ca demnitatea noastră să nu iasă știrbită din acest mic incident; dorim însă ca el să arete principatului vecin, că dacă Bulgarii nu ne sânt recunoscători pentru sângele, cu care am contribuit la desrobirea lor; dacă nu ne iubesc, pentru că i-am încălzit la sânul nostru, ei sânt datorți să ne stimeze și să se închine superiorității noastre morale și puterii brațului nostru.

Cum anunță ziarele de dincolo, în afacere a trebuit să intervie ministrul de externe al României, depeșând la Sofia și numai astfel arestații au fost eliberați și s'au înapoiat la Corabia.

Buni și cinstiți vecini, frații Bulgari!

Incheierea manevrelor în România.

La incheierea manevrelor regale dela Rîmnicul-sărat, s'a dat un banchet, la care au luat parte Regele, moștenitorul tronului, ministri Sturdza și Brătianu, atașajii militari și oficerii superiori.

Regele a ținut un toast pentru corpul al 3-lea de armată, în care a zis între altele:

Armata trebuie să fie gata în tot momentul a-și împlini misiunea glorioasă, anume a fi scutul și spada țării...

DIN LUME.

Afganistan.

După cum am comunicat deja, Abdur-Rahman, emirul Afganistanului a murit. Ca următor al lui a fost proclamat Abibula-Chan, cel mai bătrân fiu al răposatului. Frații lui au recunoscut suirea pe tron, așa că în Cabul domnește, după rapoartele engleze, liniște.

Noul emir e considerat, ca amic al Englezilor. Guvernul englez din India va și lua măsuri, ca domnia lui Abibula să nu fie contestată din nici o parte, spriginindu-l în scopul acesta cu toată puterea Indiei. În curând va merge și o misiune specială, sub scutul unei puternice trupe militare, ca să-l feliciteze pe noul emir din partea viceregelui Indiei.

Presa engleză comentează foarte serios schimbarea aceasta în domnie și provoacă guvernul să fie cu deosebită atențiune, nefiind exclusă posibilitatea, ca Rusia să se folosească de acest privilegiu pentru de-a provoca nerîndueli în Afganistan, ca să-și mărească influința. Ea cere totodată rechemarea trupelor indice trimise contra Burilor.

După știrile din urmă, orașul Kabul este încunjurat de trupe; casele europenilor sânt înconjurate de soldați. Frații noului emir Habib-Ullah au fugit. Emirul se înconjură de o gardă de

spioni. E temere că frații emirului vor aștia poporul la revoltă. Emirul a trimis trupe pentru a-i căuta și al spânzura.

Războiul din Africa-de-sud.

După-cum se anunță din Londra, ministrul de războiu Broodrick a bătut în retragere în conflictul său cu Kitchener, și e anunțat deja un nou transport de trupe în Africa-de-sud.

Opoziția interpretează cedarea aceasta a guvernului ca un Indioiu, că ministrul are convingerea că situația în Natal și colonia Cap e din cele mai serioase.

După o depeșă a lui Kitchener, în 6 c. o parte din trupale lui a avut o luptă cu oastea lui Botha, pe care l-a întâlnit 20 miluri spre ost dela Vryheid. În raport comunică numai pierderile engleze, care s'ar reduce la 1 oficer și 2 sergenți morți și 10 soldați răniți. Planul Englezilor e să-l strimtoze pe Botha în nordul Natalului și (de vrea el) să-l nimicească. În orașul și colonia Cap s'a proclamat starea de asediu.

Proclamarea stării de asediu în colonia Capului are ca urmare alăturarea în număr tot mai mare a Olandezilor către Buri. Și în Londra a făcut aceasta proclamare o impresie adâncă. Cercurile mai serioase scot la iveală împrejurarea, care denotă starea critică, că după doi ani de luptă întreagă Africa-de-sud e lipsită delibertatea constituțională, în loc să fie scăpată de jugul Burilor, cum se zicea la începutul războiului. Chiar și imperialista Daily Mail declară pasul acesta al lui Kitchener ominos.

Planul Englezilor de-a încunjura pe Botha cu trupe numeroase n'a succes. Din contră, o telegramă din isvor portughez spune, că Englezii au suferit la Komatipoort o nouă înfrângere, fiind siliți să se retragă pe teritor portughez.

Comandantul bur Lotter, căzut prisioner la Englezi, a fost înpușcat. Ultimele vorbe i-au fost: Jos Anglia. Ieri a fost înpușcat și comandantul bur Schömann.

Știri mărunte.

Foi italiene comunică știrea, că în Munte-negru s'ar intenționa înființarea unui fel de parlament, căruia să se prezinte afacerile financiare spre opinare.

Budgetul Cretei pe 1901/2 se prezintă cu 10,310,085 franci la venite și 11,562,719 franci la eșite.

Într'o ciocnire dintre trupele turcești și bande bulgare au fost uciși 10 Bulgari.

Lokalanzeiger din Berlin vestește, că mergerea părechii regale sârbești la Petersburg s'a zădărnicit, nevrând împărăteasa să primească pe regina Draga.

Plenipotențiații chinezi au predat în 4 n. consulului spaniol Gorogan, doyenul corpului diplomatic, un bon despre 450 milioane taël, suma de despăgubire cerută de puteri.

În Sevilla a izbucnit o mare grevă. În oraș domnește panică.

Americani au suferit o nouă înfrângere în Filipine.

În statul Congo a izbucnit o răcoala.

În Susa (Tunisia) a fost arestat un oficer turc, care avea să răcoale semințele arabe din sudul Tunisului. În cazul unui războiu între Franța și Rusia.

După o știre din Persia, Rusia a început cu construirea liniei ferate Asthabad-Meșed. În Meșed va înființa banca rusească o filială.

Noua convențiune încheiată între Anglia și Statele-Unite cu privire la canalul Nicaragua hotărăște neutralitatea pentru vecie a lui.

Conducătorul albanez Malic-beiu, răscălat contra Turciei, a trecut cu mai multe sute de Albanezi în Grecia. La trecerea graniței a ucis mai mulți soldați turci.

La 53 de răsculați din colonia Capului, condamnați la moarte, li s'a preschimbato pedeapsa în temniță pe viață.

Anglia a declarat, că nu ridică pretensiuni asupra portului Koreit din golful persic, dar nu va permite, ca să fie cedat altui stat. După o altă știre din Teheran, Anglia ar fi notificat, că ia sub scutul său acest port.

SCRISORI.

Persecuțiuni.

Bruznic, 25 Sept.

Dela un vrednic preot al nostru primim următoarea scrisoare, căreia cu plăcere și facem loc în coloanele foii:

În anul 1897/8 am fost osândit de tribunalul din Lugoj pentru agitație contra poporului maghiar la închisoare de 6 luni și o pedeapsă în bani de 50 fl. Fără supărare am suferit acea pedeapsă, judecat fiind și la suportarea șpeselor de aproape la 900 fl. v. a.

Dar' cu ajutorul lui Dumnezeu am eșit din temnițele Seghedinului la 10 Iunie 1898 mai cu voe pentru nație și mai vinjos, de cum am fost. De atunci încoace și mai mare spine sânt în ochii stăpânirii și respective ai primpretorului din cercul Murășului, precum și a notarșului cercual Weinczirl Gyula din Zabolcz, care fără nici o cauză mă pizmuește și mi face tot contra. Neputându-mi face alt rău, m'a șters din numărul viriliștilor pe mine, care de 12 ani locuesc ca preot în comuna Brusnic, posed casa mea, respective a soției mele proprie și folosesc o sesiune de pământ parohial, pentru care solvesc toate sarcinile pentru țeară. Cu darea de venit, cu șpeselo comunale plătesc pe tot anul 325 fl. v. a. (650 coroane), și eu nu am dreptul de-a fi virilișt în parohia mea, ba ce e mai mult, nu am drept nici la vot pentru deputații dietali, nici la vot la alegerea primăriei comunale.

La vot are drept un Jidan, care ține birt, de vinde rachiu și un dugheniu, de-l poate purta ori și cine în spate, cu o căsuță paorească și un frut de grădină, pe acela l-a pus d-nul notarșel de virilișt, fiindcă de câte-ori vine în comuna noastră prânzește prânz coșer și dejună ouă la acest perciunat, apoi bea rachiu, bere ori vin bun din Italia, de paie, și în fine cântă la birt cât îl ia gura. Hai Ileană la poiană, Ileană, Ileană și altele.

El pune aruncuri peste aruncuri pe bleși locuitori, numai și numai pen-

tru interesul seu. Aşa d. e. a adus fără de voia reprezentanţilor la comună 2 tauri, 2 vieri. La Țarina reprezentanții au căpătat gornici de o persoană cu 30 fl., notarul nu se învoește, ba nici nu lucră cum dictează legea, să fie oameni nepătați, să nu trăească în căsătorie nelegiuită, ceea-ce se vede și de acolo, că numai unul e după lege, ear' doi indivizi nici până astăzi nu au depus jurământul. În anii de mai nainte a ținut numai pentru interes pe unul Ioan Jivan, om fără carte, fără școală.

Deși eu sînt pasivist și mă țin de programul fruntesilor noștri din Sibiu precum s'au hotărît și la conferința din Cluj din ăst-an, totuși sînt șters dela dreptul meu de votare. Dreptul acesta îl are un Neamț, cu numele Fröscher Iosef, care ține un dughenuț la un Român pe arîndă și un alt Neamț cu numele Kráisz János, care totdeauna este și virilist și are numai o moară veche (spărtură și părăsătură) de vapor pe islazul comunei, solvește arîndă pe locul morii la comună. — puteți vedea ce fel de oameni face domnul notar alegători.

Mai departe eu nu am recurs nici după ajutorul statului, să capăt banii lui Iuda Iscarioteanul, mă îndestulez cu pușinul meu și nu pretind dela congrua preoților nici banii pentru casa parochială ba nici, pentru-că administrez comuna în vecini, anume Petirs, pe care de 7 ani o serveșc ca administrator parochial.

In tot protopopiatul Lipovei, eu sînt unicul care nu mă îndestulesc din ajutorul statului, ceea-ce nu voi face nici dacă n'as ave' cu ce trăi, căci: *cei-î străin nu se lipește de sufletul meu, vreau să trăiesc românește pentru Dumnezeu.*

Marin Rubinovic,

Lucruri întristătoare.

De lângă Turda, Oct. 1901.

Încă în preseara alegerii din 2 Oct. sosiau trăsurile cu alegători de cătră Iara, de pe Valea-Hășdății ș. c. l. Nici-odată n'au fost preoți și învățatori în așa mare măsură ca acum. Pe alegătorii liberali i-au băgat în »Centrale» și »Coroană» și pe opoziționali aiurea.

Cum au intrat în oraș, alegătorii Români (mai numai preoți și învățatori) au fost luați la ochi de poporul din Turda și au fost huiduiți și batjocoriți. Dimineața cand i-au dus la votare dela »Centrale» până la casa comitatului, au fluierat după ei, i-au înjurat, i-au ocărît. Nici-odată n'am auzit atâtea vorbe rele și de ocară ca acum. Am auzit: *büdds oláh pap! hahei! tolvaj! ș. a.* cari 'mi-ar fi rușine să le scriu aci, ba pe unii preoți români i-au și bătut. După-ce au intrat în curtea casei comitatului, preoții români s'au hotărît să nu voteze, dacă nu-i va asigura fișpanul, ca să nu-i batjocorească publicul când se vor reîntoarce dela votare. Dar' fiindcă fișpanul avea mare lipsă de ei, le-au promis, că pe când se vor reîntoarce la »Centrale» va fi curățită strada de public. Dar', când s'au reîntors, earăși au fost huiduiți și ocărîți

de public, căci după-ce și-au dat votul ea lipsă mai avea fișpanul de ei?

După-ce au ajuns la »Centrale» au cinat ceva-zamă și carne imputită și apoi fiind noapte, s'au întors cătră casă, alții în sus alții în jos, cum au putut, căci se temeau de bătaie, ceea-ce au și pățit-o mulți.

Nu vreau să mai lungesc vorba, că n'as gâta azi de soris, fără mă mîrginesc aci, că să și aducă toți acei Români aminte, și cu deosebire d-nii preoți și învățatori, cari au luat parte la alegerea din Turda, când se reîntorceau dela votare și au eșit în stradă, și dinaintea lor publicul sta ca fărâșele sâbatice și sbierau după ei, ear' la dreapta și stînga tot așa, și nu au cutezat să plece din loc până nu s'au dus în fruntea lor un despărțiment de soldați, din dărîpt eară, și pe de laturi cordon, căci într'adevăr nu vor mai lua parte la alte alegeri.

Așa stau lucrurile pe la noi, în loc ca preoții să sfătuească poporul să nu se ducă la alegeri!

V. C.

Din viața Marocanilor.

Despre Maroc au fost în câteva rînduri vorba anul acesta. Odată, când a venit o deputațiune de Marocani la împăratul nemțesc și acum în timpul din urmă când cu cearta dintre Maroc și Spania pentru niște Spanioli prisiveri ou nedreptul.

Maroco este dintre statele mohamedane din nordul Africii singurul, care a rămas până acum neatîrnător. Asta are să o mulțumească mai cu seamă împrejurării, că la el rîvnesc mai multe din puterile europene, cari nu știu cum să-î împărțasoă sau mai bine zis, n'ar vrea să-î împărțasoă de loc, că să fie numai al uneia din ele.

Poporațiunea Marocului e compusă din mai multe neamuri, cari toate sînt de religiunea mohamedană. Ei sînt cei mai fanatici credincioși ai lui Mohamed, așa că pentru un European e primejdioasă călătoria prin țeara aceasta. În porturile de lângă Marea-Mediterană și Oceanul atlantic se află însă destui Europeni, mai ales în Tanger, unde își au reședința consuli puterilor străine și unde și creștinul se poate mișca mai fără teamă, că va fi atacat de locuitorii băstinași. Despre cele văzute aici ne povestește un călător următoarele:

Mergînd pe stradă, am fost oprit în drumul meu de o mulțime de oameni îngrămădită în jurul unui om slab schelet, plin de bube și îmbrăcat în zdrențe. Un steag alb falfăia de-asupra lui și bărbați pe lângă el sărutau, cu multă evlavie bulendrele, cari îi învăliau trupul scărboș. Acesta este unul dintre sfinții mohamedani și vai de creștinul sau de femeea, care ar cuteza să se apropie prea tare de el.

Bărbații din Maroc sunt vestiți ca mincinoși și ca prefăcuți. Culmea o ajung dirigătorii, ceea-ce însă nu e mirare, dacă știm, că toți până la ministru trăesc numai din jaf. De ce mijloace se folosesc, se poate vedea și din esemplul următor: Un funcționar de poliție a pus niște supuși de-ai lui să stropească femeile, cari treceau pe stradă,

cu rachiu pe haine. Alți poliști le-au arestat sub cuvînt, că au umblat bete pe strade. Bărbații lor, ca să scape de rușine, au trebuit să plătească câte-o însemnată sumă de bani.

Femeile iasă de altmintrelea foarte rar pe stradă. Când vor să meargă până la părinți sau să caute mormintele, se învălie în haine largi, așa că nu se poate vedea nimic din ele. Dacă se întănesc pe stradă cu vr'un bărbat sau chiar cu vr'un creștin, se întorc cu fața de cătră el și stau lângă un zid până ce au trecut. Peste tot abia duc undeva femeile un traiu mai amărît, ca în Maroco. Singurul lor loc de petrecere e coperișul casei, care e plan. Aici se adună la povești și trec de multe-ori cu pericolul vieții de pe un coperiș pe celălalt, ca să se întănească cu vecinele lor. Bărbaților le e strîns oprit a se sui pe aceste coperișe.

Ținute într'o astfel de solăvie de cătră bărbații lor, nu e mirare, că sînt pline de ură față de ei și îi înșeală unde numai pot.

Între plăcerile locuitorilor, locul de frunte îl ocupă mîncarea. Mîncările le iubește Marocanul cât mai piperate. Bucata cea mai plăcută e *cuscusu*, un amestec de făină, legumi, adiresuri și bucăți de carne de găină sau de oaie. Cuscusu se pune pe masă în forma unui conciu și e consumat de Marocani în cantități mari, așa că pușini sînt, cari să nu sufere de boala de stomac. Înainte de-a se așeza la masă se spală pe mâni și apoi cu primele trei degete dela mîna dreaptă rup bucăți din cuscusu. O altă mîncare foarte plăcută lor e untul cât se poate de rînced.

Stradele din orașele marocane sînt strîmte și întunecoase, casele sînt de ziduri înalte și n'au de cătră stradă fără niște spărturi lungurețe și și acelea îngrădite. Prin gangurile acestea se îmbulzește în anumite timpuri o mulțime compusă din oameni zdrențoși, cari umblă pe jos, și din bogătași, cari toți călăresc pe catiri. Îngrozitoare e mulțimea cerșitorilor, din cari se află totdeauna destui morți de foame pe lângă cele ziduri. Marocanul trece însă pe lângă ei, fără să-î bage în seamă. Pe morții aceștia îi adună în saci și-î îngroapă fără multă ceremonie.

Poporul din Maroc e decăzut și cu toată oastea lui cea mare compusă din călăreți, la cea dintăiu ciocnire cu o oaste europeană binedisciplinată își va perde independența. Popoarele, care nu muncesc, nici nu au drept să trăească.

Convocare.

Membrii reuniuni fil. a învățătorilor gr.-cat. din districtul protopopesco al Fărăgăului își vor ține adunarea generală ordinară la 27 Octomvrie s. n. a. c. în sala de învățămînt a școlii gr.-cat. din Teaca, la care sînt invitați cu toată stima P. T. membri, precum și toți binevoitorii și spriginitorii învățămîntului poporal.

Ercea, Octomvrie 1901.

Dumitru Cloșca,

președinte.

O conferință preotească-învățătoarească.

Multe neînțelegeri, ce sînt între preoți și învățători, sau scârbit pe mulți. Cei-ce sînt chemați a lumina poporul perd timpul cu certe și piri unul contra celuilalt. Din cauza aceasta s'au dat mai multe circulare cu povește frumoase din partea arhierilor și a consistoarelor, toate aceste însă cu puțin efect practic. Acum Ven. consistor așadar a aflat altă modalitate, prin care să se stîrpească aceste rane de pe corpul națiunii, cari împedecă progresul cultural. Anume ținerea conferențelor compuse din preoți și învățători, unde apoi prin înțelegere frățească să ajungă la pace și bună înțelegere.

Consistorul nostru gr-or. arădan a ordonat ținerea astorfel de conferențe în protopopiate. În ppresb. Peșteșului s'a ținut în 23 Septembrie a. c. La convocare preoții și învățătorii au alergat din depărtări cu scop de a afla, oari sînt cauzele neînțelegerilor, și mijloacele de cură, ceea-ce doriau în special învățătorii.

Rev. domn Teodor Filip, preot., arătând importanța acestor conferențe și îndemnând pe preoți și învățători la o activitate potențiată, declară ședința de deschisă.

La punctul întâiu »Aflarea modalităților, prin cari s'ar pute împrieteni poporul cu școala«, vorbește mai întâiu preotul Ioan Cămpăan, care susține, că la poporul nostru s'a încuibat străinismul, care-l depărtează de școală și se deprinde la fapte contrare bisericeii și școlii.

Apoi ia cuvântul Petru Cipou, inv. în Luncioara, care prin cuvinte bine priecute arată, că cauza înstrăinării poporului de școală este indiferentismul, și ori-cât prin sinoade și conferențe se vorbește despre școală și părtinirea ei, rămân între păreții salilor de discuție, ear' în praxă foarte puțin. Pentru-ca poporul să aibă atragere spre școală, recomandă preoților a trăi în pace și bună înțelegere între sine și cu poporul, a implini conștientios oficiul lor, îndemnând și poporul cu sfaturi bune părăn tești, arătându-i importanța școlii sale

naționale cu limba de propunere română. Devenind amici și părtinitori școlii, inimicii ei și ai bisericeii vor dispăre Tot la acest obiect au vorbit Stefan Tulvan, Petru Pop, Const. Mănușca ș. a.

La punctul despre »Magazinele de bucate« ca fonduri pentru înmulțirea venitelor pe seama școlii asemenea s'a discutat cu viu interes, recomandându-se stăruință pentru înființarea lor. În privința dezvoltării moralității la popor dl I. Onoiu zice, că preotul să fie model în faptele sale, arătând nu numai cu cuvânt, ci cu exemple, că e om moral încunjurând ori-ce fapte, cari nu convin cu caracterul preotesec. Punctul cel mai important a fost: »Cari sînt cauzele neînțelegerilor dintre preoți și învățători și aflarea modalităților, prin cari să se stîrpească aceste rane de pe corpul națiunii«.

Peste acest punct unii domni voiau să treacă la ordinea zilei. Acesta e cel mai important din toate, aicea zace buba stagnării. Și tocmai acesta trebuia mai bine desfășurat. În această cauză vorbește vrednicul preot Petru Pop din Ascileu, căruia se vede că îi zace la inimă cauza comună, sbiciuind patimele celor îngâmfați. Inv. Stefan Tulvan, ca membru al comisiunii alese pentru studiarea cauzei, cere a se ceti cauzele din cari provin aceste neînțelegeri, ca astfel să cunoaștem boala și apoi să vină leacul. Unii din capul locului nu voiau a da loc cetirii, majoritatea însă cere cetirea. Ioan Boțoc cetește unele din cauzele din cari provin aceste neînțelegeri.

Se recomandă, ca noi între noi frățește să ne coregem, ca să nu vadă poporul neînțelegeri cari produc partide pria ce se disgustă de toate trebile biscol. Aceia, cari până acum au scandalizat publicul cu astfel de certe, de acum înainte ferească-se ca de foc de ele.

Mulți învățători din cauză proceselor avute cu preoți au trecut la stat, nevind a trăi tot cu ceartă.

Multe școli au trecut la stat pentru neînțelegeri și agitațiuni.

Împăcându-se cu ideile au ajuns cu toții la concluziunea salutară a lucra cu toți din toate puterile la răspândirea păcii și bunei înțelegeri. Presidentul inchide ședința, mulțumind pen-

tru ajutorul dat. Petru Cipou, învățător, mulțumește dlui protopop pentru înțeleapta conducere rugând pe Dumnezeu să dea, ca cele auzite despre ale păcii și bunei înțelegeri să prindă rădăcini.

După ședință ne-am întrunit la un prânz comun, împodobit cu multe toaste. Binevoitorul.

PARTEA ECONOMICĂ.

Însotirile în Finlanda.

(Urmare și fine).

Aceasta nu fu decât primul apel făcut; însă el s'ar fi stins curînd în vastele păduri ale Finlandei, dacă alte voci nu l'ar fi repetat. După studenți veniră alți apostoli ai acestei idei de cooperatiune; câțiva tineri agricultori devenind luptători pentru această idee în vara trecută, învăță pe țărani cum să organizeze cooperatiunile, dându-le totdeodată și lecțiuni practice de agromie.

Dimpreună cu deșteptarea spiritelor în provincie provocată prin aceste mijloace, precum și prin broșuri și prin presa locală, partisanii cooperatiunilor agricole lucrând la asigurarea și întemeierea acestei mișcări, dinșii isbutiră să intereseze pentru ideea lor o mulțime de persoane și fondară în vara anului 1899 o societate pentru propagarea cooperatiunii agricole, societatea Pellervo, al cărei președinte e doctorul Gebhard.

Această societate își propune: 1. să propage ideea cooperatiunii și să ajute organizarea societăților locale; 2. în așteptarea unei legi cooperative să organizeze societăți de agricultură după modelul sindicatelor agricole franceze în toate comunele, dacă va fi cu puțință, spre a face educațiunea țeranului în această privință; 3. să ajute, pe cât prevăd legile, la crearea asociațiunilor cooperative, libera cumperare și vânzare în comun, fără responsabilitate, Cindicate de creșterea vitelor, societăți cooperative de treerat, etc); 4. de-a hotări, pe baza esperiențelor făcute de lăptăriile cooperative în diferite localități ale țerii, planul pentru dezvoltarea rațională a acestor asociațiuni, atât de

„Țeranii nostri“.

— Piesă populară în 3 acte —

de

N. Macovîșteanu.

(Urmare).

Actul II.

Scena IV.

(Scena se schimbă reprezentând chilii Grecului).

Eva și Sara.

Eva (trage pe Sara după sine, apoi se duce la masă și aruncă boabele): Aș minți, dacă nu 'ți-aș spuna adevărul... Boabele cad tot păreche, asta înseamnă, că inimile voastre sînt una...

Sara: Nu știu cum ar fi să fie una, când el nici nu se uită la mine... Acuma-i anul de când sînt în casa lui și el n'a vorbit zece vorbe cu mine...

Eva: Tocmai asta arată, că i-e foarte drag de tine, se vede că n'ai iubit nici-

odată... Ei, dar' eu știu, că zile întregi stam lângă fie iertat bărbatul meu fără a grăi un cuvânt, nici eu nici el... Eram amîndoi muți de dragoste... Așa-i merge și lui Traian, ascultă de mine, eu ce-ți spun, și n'avea frică de nimic... Dar' să nu merg așa departe. Mie — știi d-ta, îmi plăcea odată de învățătorul nostru. Și știi ce 'mi-s'a întemplat mai anul trecut?! Într-o zi după ameazi vine învățătorul la mine. Eu nu mai știam pe ce lume sînt de bucurie. El a început să-mi vorbească de lucruri frumoase, ce au ei de gând să facă și cunoscînd inima mea bună m'a rugat să le stau într'ajutor... El îmi vorbea așa de frumos, ear' eu nu puteam zice nici un cuvânt. Și de când nu mai gîndeam eu la el?! Dar', vezi ce face dragostea?! Te face mută, surdă, oarbă... Așa-i și cu voi doi...

Sara: Ar fi bine să fie așa, dar' nu prea pot crede...

Eva: Pe aceea ce-ți arată boabele

mele, venin pot lua.

Sara: Decît venin, mai bine o înghitură de răchie, hai deci în ducheau până-ce nu'mi vine bărbatul acasă (mebele trec în altă cameră).

Scena V.

Moise și Costică.

Moise (pune înaintea lui Costică o stiolă cu rachiu): Așadar fire-ai tu în stare să faci ceea ce 'ți am spus?!

Costică (bine dispus cu emfază): Eu?! eu, să nu fiu în stare? Ce gîndești tu, că cine mi-s eu?! Eu, eu sînt în stare să scot toți dracii, câți sînt în tine și în toată casa ta; dar' să nu fiu în stare să dau foc la o clăie de fîn... (bea).

Moise (infricat): Fii bun prinde și bea, nu te supăra, eu îți cred toate... numai ști... la mine... în casă nu-s dracii... n'ai ce căuta... știi, eu în casa mea vreau pace, știi tu cum am vorbit cu tine...

importante pentru agricultura finlandeză; 5. să studieze chestiunea asociațiilor cooperative de credit agricol. Lipsa acestor credite, într-o țară așa de săracă în capitaluri cum e Finlanda, constituie o mare pedecă chiar pentru organizarea de cumpărări și de vânzări.

Spre a pute îndeplini această sarcină, societatea a deschis la Helsingfors un birou, care va pune în legătură deosebitele societăți și se va servi de mijlocitor între ele și oamenii de afaceri. Acest birou e totodată și un oficiu de statistică și de informațiuni pentru oferte și cereri etc. și trimite în provincii instructori, cari sunt însărcinați să explice sistemul, să provoace și să înlesnească organizațiunea societăților locale, să le explice aplicarea metodelor cooperative, etc. Deja înainte ca acești funcționari să fi început lucrările lor, secretarul societății începuse a propaga ideea cooperațiunii agricole prin discursuri și conferențe pe la concursurile regionale și la sărbătorile populare. Un agent foarte folosit pentru răspândirea acestei idei este «Revista Lunară», pe care o publică o societate și care se adresează mai cu seamă țăranilor. Această publicațiune se ocupă mai întâiu de dezvoltarea mișcării cooperative, dar chestiunile tehnice ale agriculturii sunt și ele tratate într'nsa. Numărul de probă a apărut în 100.000 exemplare, cari s'au împărțit gratuit printre populațiunea agricolă. Succesul neașteptat, ce l'a avut această revistă, se datorește prețului său moderat și conținutului său, care este potrivit pentru plugari. Dar succesul revistei noastre este totodată o dovadă, că dînsa răspunde nevoilor agricultorilor. Cu toate-că nu a trecut decât 6 luni dela apariția primului număr, abonenții revistei sunt deja în număr de 28.000.

Societatea a mai publicat, sau va publica în curînd alte reviste tratînd chestiunile cooperative, reglemente modele, manuale, broșuri etc. Printre acestea vom aminti manualele sindicatelor de creșterea vitelor, de lăptării cooperative, de societăți agricole comunale, precum și un manual al noii legi cooperative, care s'a votat acum de dietă.

Aceste publicațiuni sînt organele, prin cari societatea lucrează pentru scopul său. Afară de acestea mai sînt cursurile organizate în capitală și la care asistau personalul societăților agricole, profesori și învățatori de agricultură. Printre cei 600 de ascultători erau nu numai cultivători mari și mici, profesori de agricultură, dar și oameni de știință agregați ai universității, învățatori dela școale sătești, preoți și un mare număr de studenți. Materiile tratate la aceste conferențe erau: agricultura mică și cooperațiunile; organizațiunea cumpărărilor în comun a materiilor prime; organizațiunea sindicatelor pentru creșterea vitelor; societățile țărănești și chemarea lor; organizațiunea națională a lăptăriilor cooperative.

Vom aminti un fapt, care e unic poate pentru mișcarea cooperativă a Finlandei, și care caracterizează manifestațiunile patriotice, mai vii sub greutatea evenimentelor politice de azi, ca nici-odată doi din cei mai eminenti poeți ai Finlandei contribuîră prin două poeme la ridicarea entuziasmului: aceste poeme sînt »Mână în mână« și »Cântecul cooperativului«.

Spre a favoriza organizațiunea unei casse centrale a asociațiilor rurale, societatea a instituit un comitet, care să lucreze planul acestei instituțiuni și să facă o rugare la dietă spre a cere o subvențiune dela stat pentru viitoarea cassă centrală. Dieta a adoptat această petițiune, și e de sperat că societatea va putea începe în curînd organizațiunea acestei instituțiuni atât de importante pentru mișcarea cooperațiunilor.

E de întrebare cu drept cuvînt, cum va fi posibil acestei societăți să realizeze din punctul de vedere financiar toate aceste întreprinderi.

Două lucruri au procurat ca prin farmec sumele necesare: combinațiunea adecă a șefilor în ideea cooperațiunii, și devotamentul generos al publicului pentru popor. Multe persoane, la care s'au adresat inițiatorii acestei idei, au contribuit câte 500, 1000, 2000 lei, ear' contribuiriile mai mici fură foarte numeroase. Dar' capitalul subscris din bunăvoință nu putea să ajungă pentru reali-

sarea vastului program, pe care îl avea în vedere societatea. Dînsa se adresă guvernului pentru a căpeta o subvențiune arătînd importanța cooperațiunii pentru populațiunile agricole, și necesitatea de-a sprigini această mișcare, care nu ar pute face progrese fără o propagandă puternică, fiindcă poporul nu cunoștea încă avantajile economice ale cooperațiunii, nici ideea însăși. Guvernul simțînd importanța proiectului, acordă subvențiunea cerută de 20.000 lei pe an în timp de 5 ani. Această subvențiune a permis noii societăți de propagandă să lucreze cu activitate și energie.

Se pune o întrebare: o astfel de mișcare organizată de clasele superioare, poate ea prinde rădăcini? Resultatul obținut de societatea de organizațiune din Irlanda (The Irisch Agricultural Organisation Society) e o dovadă că se poate. După ultima dare de seamă a societății irlandeze, se vede că mișcarea cooperativă rurală a luat o dezvoltare puternică în urma propagandei făcute. În Finlanda, primirea acestei idei în populațiunea agricolă inspiră cele mai bune speranțe. Nu putem încă arăta cifre, căci nu a trecut de cînd s'a înființat societatea decât nouă luni, întrebunțate în mare parte pentru organizațiunea sa interioară, lucrînd totdeodată cu activitate la dezvoltarea sa.

Finlanda nu posedă încă o lege pentru cooperațiuni, societatea și-a concentrat toată activitatea sa asupra organizațiunii asociațiilor locale ale micilor cultivatori spre a forma o școală pentru viitorii cooperatori. Mulțumită propagandei făcute, ideea merge înainte; se profită de ori-ce ocazie, sărbătoare câmpenească, concursuri religioase, spre a se face conferențe despre cooperațiuni, pe cari atât presa cât și publicul le încurajează. Agricultorii se asociază din ce în ce mai mult între dinșii pentru cumpărări și vânzări în comun, sînt deja mai multe societăți comunale, cari nu numără decât 50 membri, dar' cari au cumpărat pentru 20.000 până 30.000 lei de materii prime pentru trebuințele agriculturii; o mulțime de manifestațiuni ale spiritului de cooperațiune nasc după trebuințele locale pen-

Costică (di-prețuitor): Ce drac tremuri jupâne Moise, doar' nu 'ți-e frică de mine?!

Moise: Oh! ferească Dumnezeu, cum se-mi fie frică de tine... tu ești om bun și de omenie (apucă sticla goală), dar' îți mai trebuie răchie...

Costică: Uplete sticla și dă-mi să beau, căci aș fi în stare să golesc o fântână întregă din ea... și apoi deseară când voi da foc fînului să te țip pe tine în el, să te fac cărbune...

Moise (tremurînd): Cum, cum, tu vrei să-mi lași nevasta și copiii săraci?

Costică: Le-aș ține eu de urît și lor (ride desprețuitor).

Moise: Asta o poți tu face și acum numai să mă lași pe mine în viață... (tremură).

Costică: Ca-și-cînd eu cu viața ta îmi bat capul... mai dă-mi o halbă...

Moise: Numai decât aduc alta proaspătă din pivniță (ese).

Costică (continuînd): Să mai beau una și apoi îmi voi lua inima în dinți și voi face ceea ce n'am mai făcut... Lasă să vadă și nenea Traian, că este popă și peste popă... Am cerut pe Anica și n'a voit să mi-o dea fiindcă sînt fecior sărac, asta nu 'i-o pot uita nici-odată... De atunci umblu ca turbat și nu-mi pot afla locul nicăiri, căci după ce mi-am pierdut inima mi-am pierdut și mințile... Ah! Anico, Anico! (s'așează pe scaun și începe a cânta din flueră o doină, în timp ce ochii 'i se umplu de lacrimi).

Moise: (întră și tremurînd 'i pune sticla pe masă, apoi se retrage privind cu frică la el).

Costică: (Ridicîndu-se de pe scaun): Așa parcă mi mai ușurau inima (bagă fluerul în buzunar): Așadar' (prinde sticla și se întoarce către Grec): Să trăiesc eu Grecule (Grecul se închină respectuos) și să te ved cât mai curînd (Grecul cu fața veselă își înalță privirea)

în grădina lui nenea Traian pe... jeratic (grecul leșină de frică și cade, Costică bea, își ia sumanul și zimbînd ese afară).

Scena VI

Moise, Sara și Eva.

Sara și Eva (întrînd deodată): Ce-i, ce-i, ce poate fi?!

Moise: Ce să fie (tremurînd) eu... eu am murit.

Eva (cătră Sara): Mințit-au boabele mele, eacă nenorocirea grabnică...

Sara: Doară nu 'i nici un rău, se preface numai, rușine să-i fie.

Moise: Ce rușine?! frica mă omoară, când știu că acuși vine Costică după mine să mă arunce în foc...?

Eva (speriată): În foc...?!

Sara: (confusă): Vezi că a început să fantaseze, a dat într'altel, mă tem să nu nebunească... (il ridică și-l trage afară, ambii es).

tru extracțiunea și preparatiunea turfei; pentru întrebuințarea în comun a mașinilor agricole, a taurilor, armăsarilor, pentru vânzarea pădurilor.

Cele nouă luni de activitate ale societății au dat naștere la aproape o sută cincizeci de asemenea asociațiuni; în fiecare zi crește numărul abonenților la revista societății, și cu dinșii sporesc partizanii ideii cooperatiunilor.

În sfârșit, publicul salută în legea cooperativă votată de dietă o lege din cele mai importante; și în scurt timp, mișcarea cooperativă rurală în Finlanda va regenera puterile productive ale națiunii.

Ogoarēle de toamnă.

(Urmare și fino).

Pământul acesta domeniial, înainte de comasare, consta mai cu seamă din bălți mocirloase concrescute cu trestie, papură, răchite și alte plante de apă. Îndată însă ce a devenit proprietatea erarului (statului), s'a apucat tehnicul (inginerul) și a tăiat mai multe canale către Olt pentru scurgerea apei, apoi au adus niște pluguri de fer mai tari, sistemul Sach, dela Arpaș și au început a ara cu câte 2—3 părechi de boi de cei mari prin cele trestii, răchite și gropi, făcând niște arături mai până la genunchi de afunde. Arăturile acestea au fost făcute pe toamnă și au fost lăsate în starea aceasta până în primăvara următoare, când apoi au fost puse cu cucuruz de către locuitorii de aici, cari au ținut de vre-o patru ani pământul cu arândă.

La început cei mai mulți credeau, că cucuruzul săpat nu va mai pute produce mai nimic. Mare le-au fost însă mirarea, când au văzut dezvoltându-se în decursul verii un cucuruz așa de mare și puternic, încât călare se fi intrat prin el și la câțiva pași nu te mai vedeai, ear' toamna economii așa au avut o recoltă de îmbelșugată, încât nici cei mai bețrani nu-și aduceau aminte încă de una asemenea. Aceasta s'a întâmplat în decursul anului trecut.

Scena VII.

Eva singură.

De nu voiu muri, voiu vedea ce o mai ești din toată treaba, mi-e teamă însă, că n'are să fie bine... Sara umblă ca nebună după Traian să-și spargă casa și să-și nimicească, ear' Grecul îl sărăcește, punând când pe unul când pe altul să-și facă pagubă, așa, că bietul om nu mai știe de care să se apere mai mult, de el ori de ea. Și dacă nu mă înșel, acum ear' a pus el pe cineva la cale... căci fiindu-și frică de păcat și de pedeapsa lui Dumnezeu, a leșinat și a vorbit ceva de foc... în tot chipul ear' îl va aprinde... eate de acestea n'a pățit vecinul Traian de când a primit pe necuratul în casă, mă mir, cum de totuși nu-și dă drumul. Parcă, anume s'ar fi legat răul de omul cel mai de omenie din sat!...

Dar' acuma știu eu ce voiu face!... Mă voiu duce la Traian și-și voiu spune tot ce știu și ce am auzit, ca să-și scoată

Cu ocaziunea prelegerilor mele economice de astă-iarnă, am revenit asupra celor văzute la arăturile domeniiale și am stăruit pe lângă economii de aici, ca să cerce și ei întocmai, ear' dacă nu ar pute face aceasta unul câte unul, să se împreune mai mulți la oaltă, ca astfel să poată face cu puteri unite.

În decursul acestei veri, direcțiunea domeniului a dispus desfundarea altei table de pământ de către Sărata, aproape de drumul țării, pe care asemenea nu creștea decât niște păiș sau pērul porcului, cum îi zic pe aici. Am fost din nou la fața locului și am examinat mai de aproape plugurile domeniiale, cari sânt mai perfecte, ca cele ordinare aflătoare în mâinile economilor nostri: au câte două brezde, dintre cari una merge înainte, care taie ca de o palmă țelina și o răstoarnă sub a doua brezadă, care merge după ea. A doua brezadă scoate pământ și mai afund ca de o urmă afuzime. Am văzut, că după-ce se puneau plugurile în brezadă se puteau lăsa și libere, căci acelea tot așa țineau brezada ca-și-când ar fi fost cărmuite de către econom!

Am fost informat, că arăturile numite se fac pentru cultura plantelor de nutreț, ce vor avea să se cultive la primăvara viitoare. Din acestea m'am convins apoi, că domeniul erarial precum și alții, cari lucră astfel, trebuie să aibă sēmēnături mai bune și mai alese ca economii nostri, de oare-ce lucră mai cu cap sau mai rațional (cu minte), cum se mai zice în ziua de astăzi.

Oare când vor ajunge, ca să poată lucra și economii nostri astfel?!

Despre valoarea ogoarēlor de toamnă și a arăturilor afunde s'a convins și Reuniunea economică ardeleană, de oare-ce vedem, că în organul ei «Erdélyi Gazda» numerii 34 și 35, s'a lansat ideea pentru înființarea unei societăți, care să închirieze sau cumpere o mașină cu vapor, cu ajutorul căreia să se poată desfunda la o adâncime mai mare pământurile dela șes aflătoare pe valea Someșului.

Și până atunci dar', până când vom vedea fluerând peste agrii economilor nostri câte o mașină minată cu foc, ca

și pe cele de imblătit, să facem hărăbă-tește la ogoarē de toamnă și numai cu vituțele noastre, dacă voim să scăpăm de buruienile de prin sēmēnături și să avem roduri îmbelșugate.

Ioan Georgescu.

Păstrarea cartofilor.

Oamenii nostri păstrează cartofii de regulă în cutare colț al pivniței, unde le fac o despărțitură de scânduri. Cartofii rămân însă cu mult mai proaspeți, gustoși și mai buni, dacă îi păstrăm în gropi.

Pentru gropile de cartofi alegem locul cel mai sbicit și scutit de scurgerea apei, fie de ploaie, fie de zăpadă. Groapa se sapă într'o lărgime de 1½—1¾ m. și până la o adâncime de 20—30 cm. Unde e pământul umed și nu putem afla mai la îndemină loc sbicit, nu facem groapă, ci așezăm cartofii pe pământ de aceeași lățime, făcând cu ei o grămadă ca un coperiș înalt de un metru. Peste cartofii astfel așezați punem mai întâiu paie, odată, ca să-și scutim de ploaie sau ger și apoi ca să poată evapora aburii din ei. După-cum e și timpul, după trecere de 2—4 zile să iau paie, se pune pământ în grosime de 20 cm. până aproape de creasta grămezii, care rămâne acoperită tot cu paie. Când vedem, că amenință ploaie, punem pe paiele de pe creastă câteva scânduri, ca să împedecăm intrarea apei la cartofi.

Îndată-ce s'a răcit mai tare, așezăm o nouă pătură de pământ, care poate să aibă o grosime de 80—100 cm. Acum acoperim și creasta bine cu pământ. Dacă ne e teamă, că în cartofi a rămas încă multă jilăveală, facem și un hornuleț de scânduri sau paie, a cărui gură să nu stee însă deschisă pe frig mare sau pe timp ploios. De altminterlea hornulețul acesta nu e chiar totdeauna de lipsă, mai ales dacă am așezat cartofii bine. Dacă nu facem hornulețul, trebuie să controlăm din când în când căldura din groapă, care nici-când nu trebuie să fie simțitoare (cam până la 8° C.). Dacă e mai mare, facem câteva găurele, ca să intre aer din afară până-ce s'a mai răcit cel din groapă.

afară din casă și să-și mântue moșioara ce i-a mai rămas neatinsă de mâinile spurcate, căci de nu se prăpădește bietul om. Lenuța mi-se plângea mai iericalătaieri, că nu-și mai vedea capul din datorii, făcute în urma necazurilor ce le-au venit peste cap... Mă duc deadreptul la Traian să-și spun să fie cu băgară de seamă, că nu-și bine (ese)...

(Va urma).

Legenda lânăricei.

Locuitorii nostri dela munte și mulți și dela șes cunosc frumoasa floare numită lânărică, care se află și în muntii Alpilor, ai căror locuitori Nemți o numesc Edelweiss. Despre ea povestesc Nemții din Svițera următoarea legendă: Pe timpul, când Isus s'a născut în Vitleem, vestita stea, care a condus pe cei trei crai dela răsărit la ieslele Mântuitorului, isprăvindu-și chemarea, trebuia să se retragă. Unde să se ascundă

însă? Pe cer ar fi întunecat toate celelalte stele cu lumina sa și alți magi s'ar fi luat după dînsa, căutând un alt Mesia. Astfel se văzu silită a-și căuta loc pe pământ. Timp îndelungat a rătăcit pe deasupra continentelor și insulelor, căutând un ținut unde să-și placă. Într'o noapte de Maiu zări Alpii din Elveția, cu văile și pășunile pacinice, cu satele și locuitorii vrednici și modesti și împărțindu-se într'o mulțime nenumărată de stele, se coborî pe virful acestor munți. A doua zi păstorii și vânătorii găsiră printre petri flori răsărite ca în povești, sēmēnând cu niște stele de mătăasă albă. Eată de ce floarea «lânărică» nu se vestejește nici-odată și aduce noroc.

În Alpi, unde călătorii au cules-o fără milă, a devenit așa de rară, încât autoritățile elvețiene s'au văzut nevoite a pune pedepse aspre pentru locuitorii, cari ar culege-o.

În ierni din seamă afară aspre putem pune peste pătura de pământ și o pătură de gunoiu.

Se înțelege, că toți cartofii puși în groapă trebuie să fie sănătoși, adică nevătémați, căci, altminterlea strică pe ceialtați. De aceea cartofii vătémați îi punem la o parte, ca să fie folosiți mai curând.

Floarea soarelui.

Folosul floarei soarelui e încă prea puțin prețuit de economi. În apropierea unei stupini n'ar trebui să lipsească cât mai multe, căci din puține alte flori pot aduna atâta miere și ceară. Ca nutreț pentru găini sunt semințele de neprețuit, pentru-că înmulțesc ouatul, îngrășe bine și fac și penelile mai frumoase, mai moi și mai strălucitoare. Semințele trebuie însă date în cantități mici și amestecate cu alt nutreț, căci conțin mult ulei. Uleiul stors din ele e foarte gustos. Turtele de ulei de floarea soarelui întrec în bunătate pe cele de ulei de in. Semințele se pot prăji și curățite de învelișul cel negru dau o zeamă minunată. Frunzele cele verzi uscate, tăiate și amestecate cu tărife, sunt un nutreț escelent pentru vitele de lapte.

Cu tot folosul ei cel mare, la noi, îndeosebi în Ardeal, se cultivă foarte puțin. În Rusia și în China sunt câmpuri întregi séménate cu floarea soarelui. Dacă o cultivăm la câmp, pregătim locul ca pentru plantele de săpă. Rîndurile au să fie 70—80 cm. departe unul de altul și tot la distanță de o jumătate metru punem câteva semințe. Prea aproape nu e bine să fie séménate, căci cresc în lungime prea tare și fac flori mici. Când sunt mari le săpăm, ear' în decursul verii smulgem cotoarele, lăsând numai 4—5 la un fir.

SFATURI.

Cunoașterea cartofilor de buni. Tăiem un cartof și frecăm amândouă bucățile una de alta. Dacă sunt făinoși bine, se lipesc bucățile una de alta și la suprafață se formează puțină spumă. Apă nu trebuie să ese nici când îi apăsam, căci atunci sunt apătoși și au gust rău. Miezul să fie alb sau gălbui.

Curățirea grajdului. Nu e destul cu rinitul grajdului, ceea-ce se face mai des sau mai rar, după hărnicia plugarului. În fiecare an, mai bine toamna și primăvara, facem o curățire cât mai amănunțită. Prin colțuri, pe sub esle, pe după vase mai mari etc., se adună o mulțime de gunoaie, cuib cald pentru séménță de boale, cum e oftica, urdina-re la viței ș. a. Când facem curățirea aceasta, scoatem toate vitele din grajd, mutăm toate lucrurile dela locul lor și măturăm cu mături și răzătoare de fer bine pretutindenea. Plafonul și bârnela se curată de praf și de pânzele de pa-iangeni. După-ce am depărtat toată murdăria din grajd, spălăm totul — podele, iesle etc. — cu apă clocotindă, în care am dizolvat sodă. La urmă spoim de două-ori bine.

O bună vâpsea pentru podele. Luăm 2 chlgr. cleiu folosit de măsari, îl lăsăm să se moaie în apă și-l ferbem apoi în 10 litri de apă. În fluiditatea clocotindă dizolvăm 100 grame calci cu acid chronic și 100 grame vâpsea brună de anilină. Din amestecul acesta ungem cu un penel, cât mai deopotrivă, podelele. Vâpseaua se uscă numai decât și tot lucrul e așa de ușor, încât îl face ori-cine. Cantitatea numită ajunge pentru mai multe încăperi. Ceea ce măretșe valoarea acestei vâpseli e împrejurarea, că podelele se pot spăla fără grije, dar' nu cu apă caldă.

Știri economice.

Statistica emigrărilor. Consulatul austro-ungar din New-York zilele trecute a trimis statistica emigrărilor din anul 1900. Din aceasta rezultă, că anul trecut au emigrat în Statele-Unite 472.126 persoane. Dela 1892 începând, aceasta e cea mai mare cifră a imigrațiunii. După state cifra de mai sus se împarte astfel: Austro-Ungaria 73.962 bărbați, 34.739 femei (108.701). Franca 1884 bărbați, 1078 femei (2971). Germania 11.904 bărbați, 8964 femei (20.768). Italia 82.515 bărbați, 28.573 femei (111.088). România 5900 bărbați, 4053 femei (9953). Rusia 59.234 bărbați, 33.252 femei (92.486). Sârbia, Bulgaria, Muntenegru 245 bărbați, 65 femei (310).

Stipendiu pentru studii comerciale. Camera de comerț și industrie din Brașov a scris concurs la un stipendiu de 600 cor., destinat unui tiner care să se dedice a se înscrie la vr'o școală superioară ori academie comercială, ear' după absolvare să-și pună cunoștințele în serviciul comerțului din patrie. Termin de concurs până la 28 Octovrie st n. În petițiune, cu timbru de 1 cor., și ajustată cu atestate despre studiile făcute până acum și despre cunoștința de limbă, trebuie arătată etatea, starea civilă și plenul în ce mod voește să-și fructifice cunoștințele ce 'și-le va câștiga.

Culesul viilor în ținutul Sebeșului săsesc se va începe în 21 Octovrie n. Aminându-se culesul și în urma ploilor din săptămâna trecută se crede, că mustul va avè o tărîe de 12—15 grade.

Tîrgurile de vite în August. În August s'au ținut 531 tîrguri de vite, la cari s'au minat 625.472 vite cornute, 203.121 cai, 245.158 oi și 112.381 porci.

Reuniune de sodali în Cămpeni. Meseriașii români din Cămpeni, în număr de peste 40, s'au hotărît a-și înființa și ei o reuniune. Adunați spre acest scop, și-au ales președinte pe dl Dr. Zosim Chirtop, avocat, ear' notar pe dl Teodor Orlea. S'a cetit un proiect de statute, care a fost primit, și președintele a fost incredințat să-l înainteze guvernului spre aprobare.

Esportul de vin al Italiei în prima jumătate a anului acesta a fost de 683.881 hl. în valoare de 21.915.929 lei. Monarhia noastră a importat din această cantitate 256.904 hl.

Taxa pentru coletele postale până la 5 chlgr. din Austro-Ungaria la Belgrad și Șabaț în Sârbia, s'a redus dela 40 la 20 bani. Pentru cealaltă parte a Sârbiei rămâne taxa de până acum.

None isvoară de petrol. După știri din Mexico în istinul dela Tehuantepec se presupun isvoare uriase de petrol, cari vor întrece și pe cele din California.

FELURIMI.

Rachiu, care se poate mânca. În America s'a observat de o bucată de timp încoace, că doamne și domnișoare erau de multe-ori bete. Bărbații nu-și puteau da seamă, de unde poate veni aceasta, știind bine, că nevestele și fiicele lor nu beau. Acum s'a descoperit șiretlicul lor. Câțiva neguțetori și multe femei au aflat, că rachurile se pot și mânca. Neguțetorii au făcut adică tot felul de turte, pișcote și bomboane de zăhar, pe cari le-au pregătit cu mult rachiu. Americanele, cari nu prea iubesc dulcețurile, îndată-ce au aflat de aceste bunătăți, au început să le mănânce cu mare plăcere. Și cum ele nu prea știu țînè măsură în nimic, au trecut peste margini și în treaba aceasta și așa s'au dat pe față.

Trei ochituri. Un om, care avè să suferă multe năcazuri în lumea aceasta, dar' pentru aceea era totdeauna vesel, a fost întrebat de alții, cum de nu se supără nici-odată. El a răspuns: »Asta vine de acolo, că-mi grijesc de ochi, pentru-că tot răul intră pe ochi, dar' și tot binele. În fiecare dimineață înainte de a mă apuca de lucru, mă uit înspre trei lucruri: Ântăiu mă uit cătră cer și-mi aduc aminte, că el trebuie să-mi fie ținta. Apoi mă uit înspre pământ și mă gândesc, de cât loc puțin am lipsă, ca să-mi gătesc mormântul. La urmă privesc la oameni și vèd mulțimea aceloră, la cari le merge mai rău decât mie. În felul acesta mă mângăiu și trăesc mulțumit cu oamenii și cu cele-ce-mi-le-a orânduit D-zeu.

GLUME.

O convorbire.

— Ai putea să-mi spui de ce soarele vara răsare așa curând, pe când iarna răsare așa de târziu?

— Uite de ce: vara, fiindu-i cald, soarele se scoală de dimineață, ca să se bucure de răcoare, pe când iarna, fiindu-i frig, îi place să stea în pat ca să se bucure de căldură.

CRONICĂ.

O veste îmbucurătoare.

„*Esirea în tipar a „Călimdarului Poporului” este de sigur o veste îmbucurătoare. Această veste îmbucurătoare o împărtășim azi iubitorilor noștri cetitori.*”

Mulți ne au întrebat despre esirea iubitorului Călimdar. Aceștora și tuturor le facem cunoscut, că „Călimdarul Poporului” e aproape gata și va eși în curând.

„Călimdarul Poporului” pe 1902 ca și cele de mai înainte, este bogat în tot felul de material literar, în prosă și poezie, în sfaturi și povești, articole economice, glume etc., cuprinde obicinuitul Răvas, și e împodobit cu frumoase ilustrații, cari represintă mai mulți bărbați fruntași naționaliști din lumea mare etc.

Dela Asociațiune Alaltăieri și-a ținut nou alesul comitet prima ședință după adunarea generală, ale cărei concluse au fost prezentate. În privința lăsemântului după Dr. Nichita s'a decis primirea în administrațiune a averii testate, cu condiția, că toată averea mobilă să se transpună la casa „Asociațiunii”, având banii a rămâne depuși și în viitor la banca „Silvania”. Tot în ședința aceasta a însărcinat pe prim-secretarul, ca să scrie istoricul „Asociațiunii” în estensiunea unei broșuri, din bibl. popor. a ei, având a să tipări până la proxima adunare gen. S'a luat act de înscrierea de membru fundator a dlui I. Droș, protopresb. în pensiuie, de membrii pe viață a dlor Nic. Hențiu, not. în Săliște, Nic. Ivan, asesor consist., Dr. Elie Cristea, secr. consist. și Const. Prie, preot în Săcădate. S'a primit cu mulțumită pentru casa națională o donație de 20 cor., făcută de d-șoara Sofia Condemin din Pitești.

La ședință au participat toți membrii externi. Presidentul a fost împedecat a veni.

† Ioan Moțiu, jude de tablă reg. pensionat, a încetat din viață Marți, în 8 Octomvrie, în al 69-lea an al etății. Rămășițele pământești ale neuitatului defunct, după îndeplinirea ritualelor bisericesti s'au depus spre vecinicia odihnă Mercuri, în 9 Octomvrie st. n., la 2 ore p. m., în cimiterul gr.-or din Deva. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Teodosiu Moțiu, paroch, ca frate; Aureliu și Nicolae Moțiu, ca nepoți.

Motive de despărțenie în Austria. Curia din Viena a despărțit de curând pe o femeie, care se măritase după un năuc. Motivele de despărțenie sunt mai multe păreri neobicinuite, ce avea bărbatul despre căsătorie. El zicea adică, ceea-ce s'a dovedit cu martori, că soția se deosebește de o servitoare prin aceea, că nu i-se plătește simbrie, — că s'a înșurat, ca să aibă o îngrijitoare ieftină, că datorințele și drepturile femeii sunt spălatul, fertul și îngrijitul casei. Judecătorii, aflând în aceste păreri o vătămăre a egalității în drepturi și datorințe dintre bărbat și femeie, a scâpat femeia de bărbat. Sentența e cu atât mai vrednică de atențiune, că se susține din o parte, că ar mai fi bărbați, cari fără să fie năuci — cel puțin nu înaintea oamenilor — sunt tot de păreri celui despărțit. Un alt grup, foarte mare, se năcăjește să glosească, ce sentență ar pronunța Curia, când s'ar plânge vr'un

bărbat, că femeia, cu care s'a fericit, e de părerea, că pentru ea căsătorie e numai un asil de traiu bun material.

Logodnă în casa împărătească. Archiducesa Elisabeta, fiica răposatului archiduce Rudolf, s'a logodit cu prințul Otto Windischgrätz. Despre antecedentele acestei logodne se povestesc următoarele: Archiducesa Elisabeta a făcut cunoștință cu prințul Otto Windischgrätz înainte cu doi ani la un bal de curte. Deja la prima întâlnire prințul Otto a făcut o mare impresie asupra ei. De atunci începând, archiducesa a invitat pe prinț la toate seratele intime în apartamentele sale dela palat. Cei dela curte ar fi voit mai bucuros, dacă archiducesa s'ar fi măritat după prințul Robert de Württemberg, unul din cei mai frumoși bărbați, dar archiducesa nici că voia să audă de el. În fine archiducesa a declarat, că sau va fi soția prințului Windischgrätz, sau a nimănu. De atunci archiducesa nu s'a liniștit un moment și a mișcat, cum se zice, toate petrele, ca să și impună voința. După ce și-a pregătit bine planul, s'a dus la Majestatea Sa, care o adorează, și s'a rugat atâta, până ce a primit învoirea la această căsătorie romantică. Prințul Windischgrätz e un om foarte serios, care se ocupă mult cu studiul.

Foamete în Rusia. După știri private, în Rusia domnește foametea în 20 de provincii. Bieții țărani sunt espuși miseriei celei mai mari și zilnic se întâmplă scenele cele mai grozave. Gazetelor rusești li-s'a oprit să scrie ceva despre foamete, așa, că în străinătate se știe puțin despre ea.

Grijiți de copii! Lui Gheorghe Oprean din Poiana-Sibiului i-a ars o olaie de fân, aprinsă din negrija unui băiat de 5 ani al lui. — Copiii de 5 și de 7 ani ai lui Ioan Oana din Rod au aprins foc în șura tatălui lor. Urmarea a fost, că au ars șura, un grajd, șopru de lemne și un porc.

Masa studenților din Brașov. Luni s'a deschis masa studenților dela scoalele medii din Brașov, pentru-ocă în timp de 9 luni se se împărtășească de binefacerea prânzului gratuit cei 30 de scolari săraoci primiți în acest an la ea. Primirea la masă s'a făcut pe baza celei mai amănunte cercetări a documentelor prezentate de petenți și pe baza informațiilor particulare. Elevii primiți sunt din comitatele Brașov, Făgăraș, Sibiu, Trei-scaune, Caraș-Severin, Tărnavă-mare, Torontal, Turda-Arieș și Bihor. — Spesele cu această masă sunt de 3300 cor. dintre cari 1800 cor. nu sunt asigurate. Direcțiunea școalelor naționale de acolo speră însă, că și în anul acesta se vor afla români iubitori de neam, cari vor jerfi pe altarul culturii naționale, cum face și casa de păstrare din Săliște, care a asigurat pentru totdeauna o subvenție anuală de 120 cor.

Omor. Locuitorul din Silvaș (Bănat), Moise Dămian, a fost aflat mort pe hotarul comunii. Cercetându-se lucrul s'a aflat, că el primise o sumă mai mare de bani din Buziaș. Consăteanul lui, Vidu Dobozan, a auzit de bani și l'a momit pe om la câmp, unde l'au ucis cu lovituri de măciucă. După omor a alergat la casa ucisului să-i fure banii, a fost însă prins și acum își așteaptă pedeapsa meritată în temnița din Timișoara.

Sinuois de rușine. Mihai Erdei din Măcău a fost aflat neap pentru serviciul militar. Drăguța lui l'a părăsit din cauza aceasta. Cu greu a suferit el o bucată de timp lucrul acesta, dar când au plecat soții lui la începutul lui Octomvrie la serviciul militar, el l'a petrecut până la stație și când s'a reîntors acasă s'a împușcat.

Un copil curagios. Despre curagiul unui băiat cetim într'o foaie de albină următoarele: Chiar roise un stup și albinele nu și afleseră un loc mai bun pentru a se așeza, fără capul unui băiat, care venise cu tatăl seu la stupină. Tatăl îi strigă băiatului să nu se miște și să închidă ochii și gura. Copilul ascultă, ear tatăl seu luând apă, stropi albinele bine și le scutură frumos cu o peană într'o cojnită. Nici o albină nu l'impunse pe băiat.

S'a răstignit. Un țeran din Velsmeț (Tirol) nebunise din cauza pelagrei. În nebunia lui și-a făcut din 2 scânduri o cruce, s'a pus pe ea și și-a bătut cuie prin picioare și prin mâna stângă. Dimineața a fost aflat și dus la spital.

Vifore pe mare. Pe Marea-de-nord (țermuri Daniei, Germaniei și Olandei) s'a prăpădit în săptămâna trecută, când cu viforul, care a ținut câteva zile, 40 de corăbii. Chiar și în portul dela Hamburg au naufragiat 13.

Linia ferată Caransebeș — Hațeg. În chestia realizării proiectului de linie ferată între Caransebeș și Hațeg se va prezenta la ministrul-president o deputațiune, condusă de comitele suprem al Caraș-Severinului, contele Pogány.

Alegere de învățator. Din Hațeg ni-se scrie: În 9 Oct. a. c. a fost alegere de învățator la școala fostă grănițerească capitală, acum comună. Senatul școlar a ales cu majoritate de voturi pe dl Aurel Pinteș, în locul dlui Paul Oltean trecut la pensie. Cu bucurie s'a constatat, că afară de trei membrii, ceilalți majoritatea a ținut la pactul fostilor grănițeri din 1872, conform căruia s'au îndatorat pentru toate timpurile a angaja de învățator un gr.-or și un gr.-cat.

În românește. În ședința congregațiunii municipale din Lugoj, membrii români s'au ridicat și au pretins energie, ca răspunsurile la interpelări vicecomitele să le facă și în limba română. Această justă pretensiune a membrilor români n'a fost implinită de vicecomite, în schimb răspunsul lui a fost tălmăcit în românește de protonotarul comitatens. Acest rezultat al bravilor Lugojeni încă însemnează ceva și dela ei pot lua exemplu și alți români din alte comitate. Trebuie să răsune limba română în salele tuturor comitatelor locuite de români și din gura unguilor *barem* în tălmăcire — deocamdată.

O nouă reuniune. Conducătorilor de inimă din Alba-Iulia le-a succedat să grupeze clasa de mijloc a societății române de acolo, într'o reuniune. Alaltăieri s'a ținut adunarea constituantă. Oficiali aleși pe trei ani au fost: pres.: Dr. Alexandru Fodor; v. pres.: Florian Rusan; secr.: Ioan Pampu; bibliot.: Iuliu Roșca; cassar: I. Roman; controlor: I. Anghel; conducător de cor: Murgău și N. Dușă. Pe lângă acestia s'a ales și un comitet de 12 membrii. Reuniunea numără până acum deja 80 de membrii ordinari, între cari spre laudă fie zis, întreaga inteligență din loc.

Nou avocat român. Dl Dr. Victor Onişor a făcut zilele aceste în Budapesta censura de avocat, cu succes strălucit.

Inmormântată fără preot. În una din zilele luni trecute a murit în Bistra femeia Bucea Veronica. Ea a trăit în căsătorie nelegiuită. Văzând bărbatul legiuit, că muierea lui trăieşte cu altul, a bătut-o bine în mai multe rânduri, din care cauză judecătoria l-a pedepsit cu 7 luni închisoare.

În timpul cât a trăit ea în căsătorie nelegiuită, parochul local Alexandru Papiu a admoniat-o de nenumărate ori însă ea s'a exprimat publice, că nu are lipsă nici de popă, nici de sf. cuminecătură.

După ce a murit, preotul n'a vrut să o înmormenteze după rânduiala creştinească, fiindcă o astfel de femeie nu era vrednică să fie împărtaşită cu rugăciunile sf. noastre biserici. Inzădar a alergat feciorul moartei pe la pretură, care a poruncit cu ameninţare de pedeapsă preotului să o înmormenteze, preotul a rămas tare şi cadavrul a fost petrecut la groapă de primarul comunal.

Cei-ce să lapodă de legiuirile bisericeii nici nu sânt vrednici de mângâierile ei. *Un creştin.*

Ucis din răsbunare Grigorie Petric din Cinea (Bănat), care se ocupa cu cămătăria, a fost aflat ucis în locuinţa lui. Fiindcă ucigaşul n'a luat nimic din banii şi sculele celui omorât, se dă cu socoteala, că omorul s'a făcut din răsbunare.

La fondul de 20 bani întemeiat de »Reuniunea sodalilor români din Sibiu« pentru acuirarea unei case cu hală de vânzare pe seama meseriaşilor români din Sibiu, au contribuit următorii: D. Soara Vilma Otto şi Frieda Sockinek, dela ambele câte 1 cor.; A. Schneider 95 bani, I. Ballman 90 bani; S. Schuster 20 bani; A+B. 50 bani; P. I. Imberuş 40 bani; Gustav A. Schwartz 30 bani; Teodor Man 1 cor.; Pavel Ardelean 50 bani; P. Balaş 1 cor. 50 bani; Ioan Negru 20 bani; Iosif Măcriş, ec. 80 bani; A. Weis, 20 bani; Aurel Popovici 1 cor.; Paraschiva Andreiu 20 bani; Andreiu Toma 40 bani.

Statistica dietei. După »Budapest« publicăm şi noi statistica deputaţilor dietali din Ungaria dela fuziunea din 1875 până anul acesta inclusive:

In 1875:		In 1887:	
Guvernamentali	333	Guvernamentali	259
Conservativi	22	Opos. moder.	46
Independişti	37	Independişti	81
Naţionalişti	24	Naţionalişti	7
		Afară de partid	9
		Antisemişti	11
In 1878:		In 1892:	
Guvernamentali	242	Guvernamentali	236
Opos. uniţi	75	Partid naţ. maghiar	66
Independişti	72	Independişti	102
Afară de partid	16	Afară de partid	9
Naţionalişti	8		
In 1881:		In 1896:	
Guvernamentali	235	Guvernamentali	287
Opos. moder.	58	Kossuthişti	51
Independişti	89	Partid naţ. maghiar	31
Naţionalişti	17	Partid poporal	20
Afară de partid	14	Ugron	10
		Afară de partid	13
In 1884:		In 1901:	
Guvernamentali	227	Guvernamentali	263
Opos. moder.	59	Partid Kossuth	75
Independişti	76	poporal	20
Naţionalişti	17	Ugron	11
Afară de partid	17	Afară de partid	13
Antisemişti	17	Naţionalişti	5
		Democraţi	1

Din statistica aceasta e evidentă evoluţia spiritului astăzi dominant în dietă. În 1875 deputaţii naţionalişti erau 24, apoi au scăzut mereu. Anul acesta sânt 5. În două cicluri dieta a avut şi deputaţi antisemişti. Unde mai sânt acestia?...

Furt la postă. Pe drumul dela staţia din Hateg a fost jefuită posta, luându-se vr'o 15.000 cor. în bani gata şi 30 epistole recomandate. După cum se pare, furul a fost chiar cocigul, apoi ibovnica lui şi un lucrător italian. Femeia şi cu lucrătorul italian n'au fost prinşi încă, cocigul însă e în închisoare.

Telegraf fără sîrmă peste Sahara. Membri primului congres internaţional al navigaţiunii maritime de comerţ, au făcut nu demult excursie pe Marea-Mediterană. Cu această ocazie căpitanul francez Gail a făcut mai multe încercări cu telegraful fără sîrmă. Gail se interesează cu predilecţie de chestia Saharei şi ea atare a ridicat problema, că oare nu ar fi posibil să lege Parisul

cu coloniile franceze din Africa-nordică, prin telegraful fără sîrmă. Ideea natural pare acum foarte bizară şi întimpină teribile greutăţi, dar' dacă s'ar putea realiza ar vedea un mare progres ştiinţific şi totodată progres practic pe teren comercial şi industrial.

POSTA REDACŢIEI ŞI ADMINISTRAŢIEI:

Dlui Al Murgu, Foent. Din posesii, după cum vezi, am publicat mai multe şi vom mai publica. Călindarul e ca şi gata Foata se trimite de aici Vineria, aşa că vina e dela postă. Cere bilet de reclamare dela postă, căci trebuie să se reguleze apoi lucrul.

Dlui M. Rubinovici. Reclamaţiunile contra incorectităţilor din listele electorale se fac de regulă în Iulie. Pentru anul viitor trebuie să fii cu atenţiune la toate cele-ce vom publica despre listele electorale.

Pentru redacţie şi editură responsabil: Victor Lazăr.
Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acţiuni: Iosif Marschall.

Franzbranntwein-ul lui BRÁZAY,

cel mai răspândit
şi mai neescepţionabil mijloc de cură în casă.

Se espedează dela fabrica lui

Coloman Brázay,
Budapesta, IV., Muzeum-körut nr. 23.

Franzbranntwein-ul e un mijloc de nepreputare ivdiniuitzi de constituţie slabă precum şi pentru cei înaintaţi în etate, ajutându-le iute la întărirea corpului.
52 12—52

Feriţi-vă de imitaţiuni.

Fiiţi cu atenţiune la marca de apărare.

Se capătă în ori-ce apotecă şi în celelalte prăvălii.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc şi spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun şi tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atenţiune în lista preţurilor la greutatea şi măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerţ, făcute din material slab şi uşor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu preţuri ieftine) casse şi tresort — e panterate din oţel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică şi comune casse după înţelegere cu plătire în rate.

Lista preţurilor gratis şi franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,
fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăclî-mare Nr. 8.

[2] 19—

Anunț.

În o comună mare se află de arădat o casă foarte potrivită pentru a ține în ea **prăvălie și cărcimă**. Casa are dreptul de... Condiții favorabile. Prilegiu foarte bun pentru un neguțetor harnic. Ar ave aici un strălucit viitor.

Cei-ce ar dori a se așeza în această comună, să se adreseze redacțiunii foii noastre, care le va spune cu cine să se pună în înțelegere. 69 2-3

Subscrisul primesc în lucrătorea mea de cismărie și păpucărie **doi învățacei**. 73 1-2

Teodor Moldovan,
în Sibiu, strada Gușterii nr. 85.

Portretul

lui

Dr. Gregoriu Silași

Încadrat după o fotografie, tipărit pe carton fin, în mărime de 24x32 cm. Îl trimite francat pentru 30 bani.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni

Un băiat de prăvălie.

În prăvălia dlui Nicolae Răchitan din Săsciori află condițiune ca **învățacei** un băiat de 13—14 ani, cu 2 cl. gimn. și purtare morală bună. 68 2-2

Doritorii să se adreseze dlui Nicolae Răchitan, comerciant Szászcsor, per Szászsebes.

Nr. 2156/1901.

72-1-1

Publicațiune.

În 8 Noemvrie 1901 n. la 9 ore a. m. se esarîndează pe periodul de 3 ani începînd dela 1 Ianuarie 1902 morile comunei Sebeșul-de-sus.

Prețul strigării e statorit cu 1224 coroane.

Condițiunile mai de-aproape se pot vedea la primăria comunală.

Sebeșul-de-sus, în 9 Oct. 1901.

Primăria comunală:

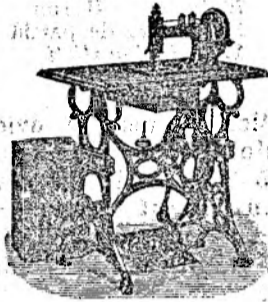
I. Tatu,
primar.

I. Răduțin,
notar cerc.

Gustav Dürr,

mehanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,
Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul seu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat.

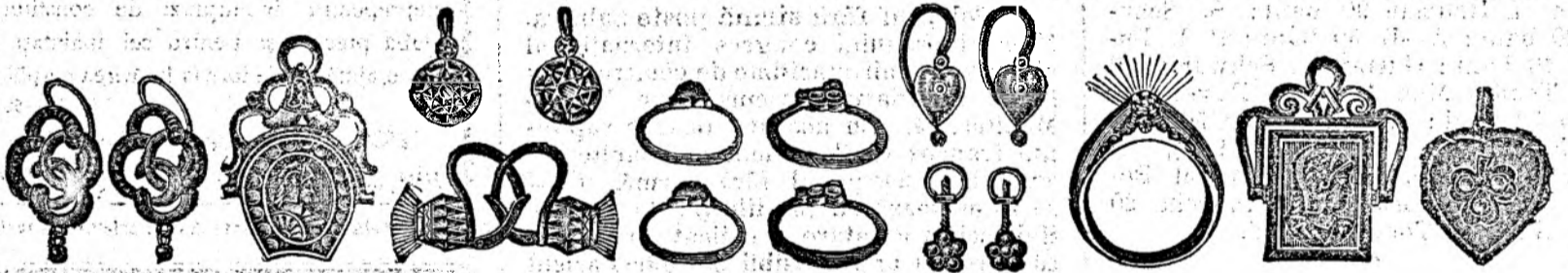
Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de orice fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de orice fel sînt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată dela mine dau 5 ani garanție.

[42] 10-

Liste de prețuri se trimite la cerere gratis și franco.

Atelier pentru oroloage nouă, reparaturi și optică etc.

Și cea mai neînsemnată comandă se execută prompt și cu reîntoarcerea postei și totdeauna cu garanție.

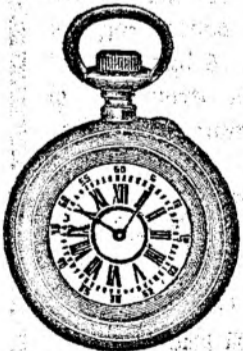
Prospecte bogat ilustrate gratis și franco.

Julius Erös,

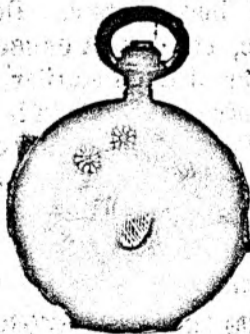
Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5.

Cel mai mare deposit de oroloage, juvaericeale, argintării și aurării din Transilvania, recomandă ieftin și bun toate produsele ciasornicăriiilor, juvaergiilor și opticilor.

Cercei double veritabili de aur fl. 1.50.
Deșteptător dela fl. 1.60 în sus.
Oroloage de buzunar dela fl. 2.30 în sus.
Oroloage de părete dela fl. 2.10 în sus.
Cercei veritab. de argint dela fl. —.50 în sus.
Cercei ver. de aur dela fl. 1.50 în sus.
Inele veritabile de aur dela fl. 2.50 în sus.
Lanțuri ver. de argint dela fl. 1.— în sus.
Inele veritabile de argint dela fl. —.50 în sus.

Nr. 183 A.
Orologiu de nichel remon-
toir, 50 mm., calitate bună
fl. 3.40, același de calitate
mai bună fl. 4.10, același
cu 3 copereminte tari fl.
4.40, același cu trei cope-
reminte de calitate mai
bună fl. 5.75.

Nr. 194 A.
Orologiu de dame verit.
de argint cu coperemînt
duplu fl. 6.75, același
cea mai fină calitate
fl. 10.—

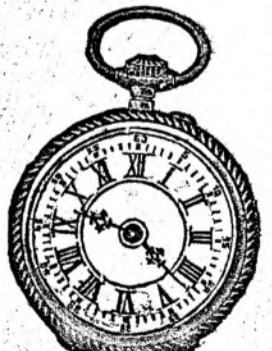
Nr. 200 A.
Orologiu de dame verit.
de aur, 14 carate, 30 mm.
diametru, frumos gravat,
cu coperemînt duplu fl.
20.—, același în cali-
tate mai bună fl. 30.—,
același de argint fl. 7.50.

Nr. 187 A.
Orologiu de domni remon-
toir de ruolz (Neusilber),
cu 3 copereminte tari și
frumoase, 50 mm., și exact
fl. 4.50, același în calitate
mai bună fl. 5.50, același
de argint fl. 6.75, același
de argint mai bun fl. 8.50.

Nr. 196 A.
Orologiu de dame verit.
de aur, 14 carate, foarte
frumos fl. 20.75, același
foarte tare fl. 27.50.

Nr. 123 A.
Orologiu de oțel negru,
frumos și cu garanție fl.
3.40, același cu mașinerie
foarte bună fl. 4.50, ace-
lași cu coperemînt duplu
fl. 4.50, același cu cope-
remînt cu mașinerie foarte
bună fl. 7.50.

[46] 16—52